

מעדני אשד

פרשת וירא - שנת תשפ"ו - גליון תתרט"ב
שנה 23 לממלכת התורה מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

י"ד ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

האם יש מצות ביקור חולים בחולה במחלה מדבקת?

יש לחקור כשיש לחולה מחלה המדבק האם יש מצות ביקור חולים או דילמא כיון שזה מדבק אין מצוה של ביקור חולים

הנה בשו"ת הרמ"א סימן כ' בסופו ומובא בש"ך חו"מ סימן ש"ב ס"ק ב' וכן בכנסת הגדולה יור"ד סימן של"ה נשאל בענין משכיר שהשכיר את דירתו לשוכר ועשו קנין שכירות באופן שאין יכולים לחזור, ואשתו של השוכר נעשית חולי במחלה מדבקת ורוצה המשכיר לחזור בו, דטוען דהויא אונס.

ומסיק הרמ"א: מה שאומר שהוא חולי מדבק, כולו הבל ומי שלבו נוקפו אומר כן כי השם יתעלה הוא המוחך ורופא, ואם היה כדיני המשכיר בטל כל דיני ביקור חולים, כי לא מצינו בשום מקום שחילקו בין חולי מדבק לחולי שאינו מדבק, אלא ש"מ דאף בחולה המדבק יש מצוה של ביקור חולים.

חזינן מדבריו דמצות ביקור חולים הוא אפילו במחלה המדבקת.

וכן כתב מוהר"ח פלגו"י בספרו נשמת כל חי ח"ב חו"מ סימן מ"ט, וכן בשו"ת באר משה ח"ג סימן כ"ט. ומובא בפסקי תשובה ח"א סימן קע"ה כתב וילך לבקר אף חולה במחלה המדבקת, ושומר מצוה לא ידע דבר רע, ורבים מיראי ה' עושים כסדר הזה, ואינם ניזוקים כלל ולא תאונה עליהם כל רעה.

אבל בשולחן גבוה יור"ד סימן של"ה כתב ומי שומע לו להיכנס בסכנת נפשות דכתיב במגפה ידבק וכן נוהגין שלא לבקר חולי מגפה, וכן כתב בשו"ת בית דוד סימן ק"ח

וכן מרן הדברי יציב חו"מ סימן ע"ט ס"ק י"א כתב דדברי הרמ"א תמוהים מצד הסברה והמציאות, ובהרבה מקומות מצינו דחיישינן לחולי המדבק.

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' נדרים ל"ט ע"ב דכל המבקר את החולה נוטל אחד משישים בחליו, א"כ חזינן דכל ביקור חולים הוא מחלה מדבקת, ואפ"ה איכא מצוה ביקור חולים, מעדני אשר.

איכא כמה תרוצים

א. דכיון שהוא רק קצת אין בזה סכנה, לכך איכא מצוה, משא"כ במחלה המדבקת שיש בזה סכנה, מעדני אשר.

ב. ע"פ מה שכתב המהר"ל בח"ב יחידושי אגדות וז"ל דע כי כאשר מבקר את החולה אז הוא מתחבר עליו, ובפרט כאשר הוא בן גילו, ועל ידי כך החולי מתפשט ממנו, ולא שידבק על המבקר החולי, לפי הנ"ל א"ש דזה לא חולי המדבק, מעדני אשר.

מעדני אשר: יש להעיר מדברי הגמ' ב"מ ל' ע"ב דאמרין התם ילכו זה ביקור חולים, ומקשה הגמ' היינו גמ"ח, וכיון דתנן שצריך לעשות גמילות חסדים, ידעינן שצריך לבקר את החולה, ומדוע צריך לומר את זה, ומתרץ הגמ' לא נצרכה אלא לבן גילו דאמר מר בן גילו נוטל אחד משישים בחליו ואפילו הכי מיבעי ליה למיזל לגביה, חזינן דהמבקר מתדבק מהחולה, וכן בעטרת ישועה שמות אות ט' מסמיך את הגמ' ברכות י"ב ע"ב המתפלל על החולה צריך שיחלה עצמו עליו, ואז נוטל אחד משישים ועל ידי זה יש רפואה, א"כ הדרא קושיא לדוכתא ויתורץ בתרוץ א'.

מדוע אין מקפידין בזמננו שלא לבקר את החולה

בזמנים שכתוב בגמ' ובהלכה שאסור לבקר?

בפרשתן י"ח א' וירא אליו ה' וגו' והוא ישב פתח האהל כחום היום.

איתא בגמ' שבת פ"ג ש"ב אבא אברהם שהיה חולה.

וכתבו האחרונים: דלכן הגיע הקב"ה דווקא כחם היום, משום דאיתא בגמ' נדרים מ' אין מבקרין את החולה לא בג' שעות ראשונות ולא באחרונות אלא באמצע, לכן הגיע הקב"ה דווקא באמצע היום, כך כתב החיד"א בספרו נחל קדומים בפרשתן.

ובטעם הדבר שאין מבקרין את החולה בשעות אלו: איתא בגמ' נדרים מ' ע"א דבג' שעות ראשונות של יום, כל חולה מיקל עליו המחלה בבוקר, ולא יחוש המבקר לבקש עליו רחמים, וכן לא יבקר בג' שעות אחרונות של יום, שאז מביד עליו חליו ויתייאש מלבקש עליו רחמים, אלא באמצע היום.

אבל הרמב"ם פרק י"ד הלכות אבל הלכה ה' כתב טעם אחר מדוע אין מבקרין את החולה בשעות אלו: וז"ל ואין מבקרין את החולה לא בשלש שעות ראשונות ביום, ולא בשלש אחרונות, מפני שהן מתעסקין בצרכי החולה, וכן במאירי נדרים מ' ע"א מביא פירוש זה בשם הראשונים.

ובכסף משנה הלכות אבל פרק יד הלכה ה' שם הקשה וז"ל ולא ידעתי למה השמיט טעם הגמרא, ואפשר שלא היה בגירסתו, ובדרב"ז שם כתב דהרמב"ם חידש טעם אחר, לפי בקיאותו בחללים.

והנה החיד"א בברכי יוסף כתב שיש נפק"מ בין טעם של הגמ' לטעם של הרמב"ם: דלטעם הגמרא אם הוא הולך כמה פעמים בכל יום, נראה דלא שייך טעם הש"ס, אבל טעם הרמב"ם שייך, דאף דיועד בטיבו ולו יבין את זאת בינה לעתים בחולה זה עצמו ואין לחוש לטעם הש"ס, מ"מ אכתי לטעם הרמב"ם שעושין צרכיו יש לו להמנע.

והנה החיד"א מוסיף ונראה שהעולם שמכו על טעם הרמב"ם, דעתה אין מקפידין בגלילתונו בזה, דכיון דטעמא הוא שעושין צרכיו, לא אכפת, דיש להם בית אחר, או אין נמנעין לעשות בפניו.

ובערוך השולחן יורה דעה סימן שלה סעיף ח' כתב טעם אחר מדוע מקילין בזה וז"ל ואין זה איסור אלא עצה בעלמא לפיכך לא נהגו עתה לדקדק בזה.

ובשבט יהודה יור"ד סימן של"ה כתב טעם אחר מדוע מקילין דאנשים יודיעם שאם לא ילכו עכשיו יתבטל לגמרי המצוה ובכהאי גוונא מותר ללכת בכל השעות.

וכן בחפץ חיים בספרו אהבת חסד חלק ג' פ"ג כתב דאף שאין למבקרין לחולה לא בשלש שעות ראשונות ולא באחרונות, מכל מקום אם הוא ממחר לדרכו וכשלא יבא לבקר בזמן שקבעו חכמים, אזי לא יבקר כלל, נראה שטוב יותר שיבקר על כל פנים באלו זמנים משיבטל מצוה זו לגמרי.

וטעם הדבר: כי אולי יועיל לו בביקורו לאיזה דבר לרפואה לכבד ולרפץ לפניו כדאיתא בגמ' נדרים מ"א דזה גם חלק ממצות ביקור חולים.

<p>גליון זה נודב ע"י ידידיו הרה"צ ראטה שליט"א לברכת מזל טוב לכ"ק מרן האדמו"ר משאץ בית שמש שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המופלג בתויר"ש ידידיו הרב שמואל צבי ני"צ עב"ג בת הרה"ג דוד גרשון מיזלעס שליט"א יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידיו דודי היקר שר החסד והמעש - אביהם של לבבות נשברים הרבני הנדיב הנכבד הרב אפרים רייך שליט"א קרית הבעש"ט פתח תקוה לעילוי נשמת אביו שעמד לימין צדיק כ"ק מרן הדברי יציב זצ"ל בכל מפעלותיו הקדושים הרב החסיד שמואל רפאל רייך ז"ל בן הרב יחזקאל ז"ל נ.ל.ב.ע. ט"ז חשוון ת.נ.צ.ב.ה</p>
<p>גליון זה נודב ע"י ידידיו הרה"ג מרדכי שטיינמץ שליט"א כולל סאטמר בני ברק מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט וברכת מזל טוב לאביו הרב נפתלי מנחם שטיינמץ שליט"א בני ברק ולחמיו הרב אליהו יוסף חיים הכהן ויינפעלד שליט"א בני ברק יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו</p>	<p>ברכת מזל טוב לידידי היקר בנן של קדושים העומד לימין המערכת בכל עת בעצה ובמעש במסירות נפלאה הגה"צ רבי ישדאל הגר שליט"א בית שמש לרגל שמחת הולדת נכדו בת לבנו ידידיו הרה"ג משה שליט"א אשדוד חתן כ"ק מרן האדמו"ר משומרי אמונים שליט"א אשדוד וברכת מזל טוב לאביו כ"ק מרן האדמו"ר משאץ וזינץ שליט"א ולחמיו כ"ק מרן האדמו"ר מליטשיק שליט"א יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו</p>

הכנסת אורחים

על מה סמכו העולם כשיש אורחים

שבעלת הבית מגישה את האוכל הרי זה איסור?

קימ"ל אבן העזר סימן כ"א אסור להשתמש באשה כלל, בין גדולה בין קטנה, בין שפחה בין משוחררת, שמא יבא לידי הרהור עבירה, באיזה שמוש אמרו, ברחיצת פניו ידיו ורגליו, אפילו ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו אפילו אינה נוגעת בו והצעת המטה בפניו, ומזיגת הכוס.

בערוך השולחן אבן העזר הלכות אישות סימן כ"א ס"ק ט' כתב וז"ל אין לתמוה על המנהג שנהגו בכל תפוצות ישראל כשבאים אורחים לבית בעה"ב ואשת הבעה"ב מכבדם מאכילם ומשקם ומוזגת להם כוסות, והרי אין משתמשים באשה, דאין איסור כלל בזה, ולא מיבעיא אם הבעה"ב מיסב עמהם דהרי היא משמשת לפניו, אלא אפילו אינו מיסב עמהם כיון שאיננה עושה דרך שימוש התקרבות אלא מפני הכנסת אורחים ומפני שעליה מוטל כל צרכי הבית אין איסור בדבר וכן באכסניא כשבעלת האכסניא מוזגת כוסות להאורחים אין זה דרך שימוש התקרבות אלא דרך שירות.

ובש"ת שבת הלוי חלק ה' סימן ר' מביא דבספר עזר מקדש שלמד זכות בסגנון אחר דהיינו טעמא שמשמשיין במשרתת בשביל שאשתו עמו, או כשיש רבים נוכח אין קפידא כ"כ, ומדבריו למדנו חומרא עכ"פ כשאין הבעל כאן, והאשה משרתת להאורחים בדברים שאסורים במק"א בשמוש נשים, וליזנא צ"ע.

ובתוספות הרא"ש קידושין פ"ב עמוד א' דן על מה סמכו להשתמש באשה וכתב כשעושה לשם שמים ליכא איסור.

האם כשיש אורחים מותר לדבר לשון הרע?

איתא בגמ' שבת קכ"ז ע"א גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה.

וכתב בספר תולדות יעקב יוסף בסופו דף ר"ט ע"מ ב', מובא נמי בבעל שם טוב על התורה שמעתי ממורי הבעל שם טוב ביאור גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה, שלפעמים הכנסת אורחים הוא ביטול תורה או סיפורי לשון הרע ומסלק השכינה מכל מקום גדולה הכנסת אורחים.

ושמעתי פעם בדרך צחות: דפעם הוכיחו איזה אדם מדוע מדבר לשון הרע, אמר שיש לו היתר, דהנה מצינו בגמ' ביצה כ"א, וכן פסיחים מ"ו ע"מ ב' דהאופה מיום טוב לחול אינו לוקה הואיל וחזי לאורחים, א"כ לכן אני מדבר לשון הרע הואיל וחזי לאורחים אם יגיעו.

האם מותר להכניס אורחים אף באופן שזה יפריע לשלום בית?

הנה נאמר בגמ' שבת קכ"ז ע"א גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה, ואמר הק' רבי מנדל מרימנוב זצ"ל כוונת חז"ל שהגם שבא לו מחלוקת ע"י הכנסת אורחים, והוא היפוך מקבלת פני שכינה, כי בזמן ששלום בבית השכינה שורה בבית, ועל זה אמר כי לא ישיגח על זה, באם רואה שאשתו צר עינה ואינה רוצה להכניס אורחים, רק ירבה בהכנסת אורחים, כי גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה.

ובחשוקי חמד סוכה נ"ג עמוד ב' כתב שאפשר להביא קצת ראייה לכך מלוט שקיבל אורחים, את שני המלאכים, לבינו הם שאשתו התנגדה, וראיה לכך שהרי גילתה לכולם על דבר האורחים, ולכן באותו הלילה התקבצו כל אנשי סדום מסביב לביתם, הרי שאין להתחשב בהתנגדות האשה. לעכבם בשביל שהוא רוצה לקיים מצוה מן המובחר.

האם יש מצוות הכנסת אורחים באורח גוי?

בפרשתן י"ח ב' ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדיך.

בגמ' שבת קכ"ז ילפינן מהכא גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה.

יש להקשות: איך היה מותר לאברהם אבינו להכניס אורחים שנדמו לו כערביים, הרי דווקא לענין צדקה אמרינן בגמ' גיטין ס"א ע"א מפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל מפני דרכי שלום, ולא לענין הכנסת אורחים, א"כ כיון דפטור להכניס אורחים גוים, עובר משום לא-תתחנם כשמארח אותם.

הנה בספר מאה שערים לחכם אחד בומנו של הבית יוסף בשער השני ע"מ ט' **מקשה וז"ל ולכאורה יש לתמוה אברהם אבינו שלם שבשלמים מה ראה לעשות כן לאומות העולם ולגויי הארצות,** ואע"ג דמפרנסין עניי עכו"ם מפני דרכי שלום, ה"מ אם נזדמן גוי בדרך ושואל חייב לפרנסו, אבל לבנות להם בית, ולתת בתוכו בקביעות מטה שולחן וכסא, כדי שיבואו הגוים שם מידי יום ויום, זה ודאי שלא היה לו לעשותו, וכ"ש ללוותם ולעמוד עליהם לשרתם כמו שכתוב והוא עומד עליהם ובזה ודאי הפרזו על מצוותיו, אלא כיון שהיה בדעתו להכניסם תחת כנפי השכינה לכך היה מותר, וכמו שאמרינן בגמ' סוטה י"י ע"א ויקרא שם בשם ה' אל עולם אל תקרא ויקרא אלא ויקרא, מלמד שהקריא פירוש שיהיה שמו של הקב"ה בפי כל עובר ושב לאחר שאכלו ושתו עמרו לברכו, אמר להם וכי משלי אכלתם, משל אל עולם אכלתם, הודו וברכו ושבחו למי שאמר והיה העולם.

וכן כתב בפרשת דרכים לבעל המשנה למך בפרק י"ז ויש לדקדק איך הותר לו לאברהם לעשות צדקה עם עו"ג והלא לא הותרה הצדקה אלא לישראל ולא לאומות העולם, אלא ע"כ צריך לומר שאברהם אבינו היה מגיירן לגמרי לכך היה מותר.

מי שמזמין אצלו חבר או קרוב משפחה שגר באותו העיר

האם לא קיים מצוות הכנסת אורחים?

יש לחקור האם כל אחד שמזמין אצלו בביתו מקיים מצוות הכנסת אורחים אפילו שגר באותו עיר ויש לא אפה לאכול או דילמא רק כשאינו גר בעיר אחת

ונפק"מ לגבי הא דקימ"ל אורח חיים הלכות שבת סימן של"ג ס"ק א' אוצר של תבואה או של כדי יין, אף על פי שמותר להסתפק ממנו אסור להתחיל בו לפנותו אלא לדבר מצוה, כגון שפינהו להכנסת אורחים או לקבוע בו בית המדרש.

הנה בשו"ת תרומת הדשן סימן ע"ב נשאל יש שבות שמקילין בו במקום מצוה, יש להקל באותו שבות ג"כ במקום כבוד אורחים, או לאו.

ומסיק: יראה דאם באו לו אורחים לביתו, יש להקל לכבודם ולצורכם, כמו לצורך שאר מצוה, כדאמרינן בהדיא בגמ' שבת קכ"ז ע"א גדול הכנסת אורחים ממצות בית המדרש, והתם נמי אשבות שבת קאי, אמנם אם זימן אורחים לסעוד סעודה בביתו, אבל לא נתארחו אצלו, כה"ג אין לנו ראייה להקל, דהתם אאורחים שבאו מן השדה לביתו קאי, ואפשר דמכל מקום אין לחלק.

וברמ"א אור"ח סימן של"ג פסק להלכה שכל שבות שהתירו משום צורך מצוה מותר גם כן לצורך אורחים, ולא מקרי אורחים, אלא שנתארחו אצלו בביתו, או שזימן אורחים שנתארחו אצל אחרים, אבל כשזימן חבירו לסעוד אצלו לא מקרי אורחים ואינו סעודת מצוה רק סעודת רשות.

יש להקשות: מהא דאיתא בשו"ע א"ח סימן תקנ"י ס"י דאסור לשאת משאות כדרך שנושא בחול, ואם אי אפשר כגון שזימן אורחים וצריך למהר ולהביא לפניהם עושה כדרכו, וכתב המגן אברהם דאורחים לענין זה הוא אפילו מאותה העיר, הרי פסק הרמ"א שדוקא מעיר אחרת נחשב אורח, כך מקשה במחצית השקל שם

ותירץ: שכיזמן שזימנים יש בדבר משום כבוד הבריות ולכן התירו, והא דלא התירו פניני הקופות בסימן שלג משום כבוד הבריות, ל"ל דפינוי הקופות יש בזה משום להתיר איסור שבות וככה"ג לא הקלו רק לצורך קיום מצוות הכנסת אורחים.

ובפתחי תשובה י"ד הל' מליחה סימן ס"ט ס"ק י"ג הביא מחלוקת בזה ויש שיטה שגם כשמזמין מעירו זה נקרא הכנסת אורחים.

ובט"ז אור"ח סימן של"ג סק"ג כתב דאם הזמין אחד מבני העיר אצלו עבור כבוד האורח, פשוט שבותו לו לפנות גם בגללו, דגם זה נכנס בכלל הכנסת אורחים.

ובש"ת שבת הלוי חלק י"א סימן צ"ז נשאל במי שמזמין אביו ואמו הדריים בעיר הזאת אם נקרא הכנסת אורחים, ע"פ דברי הה"ד דלא נקראו אורחים רק הבאים מן השדה וכי"ב.

ומסיק להלכה: דהתרומת הדשן כתב רק לאפוקי מזמין חבירו לסעודה דנעשה כענין סעודת מרעים, אבל כשמזמין הוריו כדי להקל עליהם, פשיטא דנקראו אורחים, ובפרט שכתבו הפוסקים דאם הם ת"ח נקרא סעודת הכנסת אורחים ומכ"ש כבוד אב וגם ת"ח.

האם מי שמחנך את בניו ללכת בדרך ה' יתור מקורב אצל הקב"ה מי ששוחט את בנו יחידו?

בפרשתן י"ח י"ח המכסה אני מאברהם אשר אני עושה וגו' כי ידעתיו אשר יצוה את בניו וגו' למען הביא ה' על אברהם את הדברים אשר דבר.

הנה בהקדמה לשו"ת חתם סופר יו"ד פתחי חתם סופר בנו של החתם סופר ששם מאביו שהקשה: על מה שכתוב ישעיה מ"א ועתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי, מדוע זכה רק אברהם לכינוי של אוהבה.

ותירץ דזה ילפינן מפרשתן: דהקב"ה לפני שהפך את סדום, אמר אני חייב לשתף את אברהם, והסיבה לכך בגלל שמחנך את בניו ללכת בדרכי ה', וקשה הרי אברהם הכניס אלפי גרים תחת כנפי השכינה, והרי אברהם הפיל עצמו לתוך כבשן האש למען כבוד שמו יתברך, והרי אברהם שחט את בנו יחידו למען כבוד שמו יתברך, וכי אלו הם סיבות הרבה יותר חזקות כדי שהקב"ה יאהב את אברהם, ואם חזינן שהקב"ה אינו מזכיר דברים אלו אלא רק בגלל שמחנך את בניו ללכת בדרכי השם, חזינן כדאי להתקרב להקב"ה לכזאת מדריגה של אוהבה עד כדי כך שהקב"ה אינו עושה שום דבר עד שמשתפן, זה רק מי שמחנך בניו.

לכן זכה אברהם לקבל את התואר אוהבי משום שחינך בניו כמו שצריך.

מעדיני אשר: בזה אפשר להבין מה דאמרינן בתפילה יידיד נפש אב הרחמן בגדול אמרינן יידיד נפש להקב"ה, זה זלזול לומר כן להקב"ה, וכדי לסבר את האוזן בגדול הזלזול, ממעשה שהיה בילד שרצה לשלוח מכתב להגאון האדיר רבי חיים קנייבסקי זצ"ל ופידח שלא ידע איזה תוארים לכתוב עליו ולא רצה חס ושלום לפגוע בשר התורה נפל לו רעיון גאוני בלבן, שילך לחפש בשו"ת שבת הלוי זצ"ל שהיה לו חלופי מכתבים עם כל גדולי ישראל ויראה איזה תוארים הוא כותב על גדולי ישראל כל הוא ידע מה לכתוב על הרב קנייבסקי זצ"ל ומצא שבאחד החלקים יש לו תשובה להרב קנייבסקי זצ"ל וכך כותב לו לכבוד יידיד נפשי הצמוד בקיאות לבני בידידות נפלאה רבות בשנים וכו' לקח הילד דף וטע והתחיל לכתוב לכבוד יידיד נפשי וכו' אין לך חוצפה גדולה רבות יותר מזה.

א"כ הקושיא מוכפלת לאין שיעור

איך מעיז יהודי לומר על הקב"ה שהוא יידיד נפשו מה עושה כדי לחזק את הקשרי יידידות בינו לבין הקב"ה, אבל מפרשתן למיידים שמי משמקיע בחינוך בניו נעשה כביכול יידיד נפשו של הקב"ה.

חכתבים לחברת

מדוע אין עושים ברית מילה מיד בבוקר קודם התפילה

מה שהקשתם בשם אחרונים מדוע אין עושים ברית מילה מיד בבוקר קודם התפילה הרי זריזין מקדימין למצוות זה מיד בבוקר, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א חבר הבר"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה דשיבת מיר, לשנת ה'תשס"ט ביה"ד, אוצר הפוסקים סוורא, קנין תורה פטוט ירושלים [כדור]

נראה לתרץ בכמה אופנים, א) זריזין שייך לגבי האב ולא לגבי הקהל שאינו מצויים, וא"כ למה ישוה שם לפני התפילה משום מצוות האב, ב) במצוה גדולה אין למוול בלי הכנה ראויה ולכן מתפללים קודם כדי שימול בהכנה ובישוב הדעת, ג) יש ענין שיהא מנין בברית עיני יור"ד ימן רס"ה ולפעמים אין מנין לפני התפילה, למוול לפני התפילה, שהרי לתכתימה יש למוול אחר הניח, רק בדיעבד כשר אחר עלות השחר עיני יור"ד סימן רס"ה ס"ק א' ה', לפני התפילה המוהל אינו יכול לשתות היין, וליתן לקטן זה רק בשעת הדחק, ו) לפני התפילה אין כבוד לאחל מול טל ודלבר, ז) אלוהו הנביא מכפר מי שיש בברית, בתנאי שמהרה בתשובה ואחר התפילה לא אחז הרהר בטלח לו והשיבני משא"כ אם ימוולו קודם התפילה חסד ההרהור בתשובה.

הרה"ג אברהם לייבנשטיין שליט"א

נראה להוסיף מש"כ בבית מאיר א"ה ס' תרפ"ז ט"ב במילה בבית הנכנסת בודאי ראוי לינהג למוול אחר כלות התפילה כי בודאי מצוה דרבים מהראוי להקדים למילה שהיא אף מצוה דיחיד ויראה לי דה"ט דנהגנו תמיד למוול אחר התפילה ולא מקדימין המילה בזירות אלא משום כבוד מצוה דרבים קודם אפי' תפלה דרבנן, וראה דבר נפלא בשלחן הסטור הרמ"ק מקאמרא ז"ע סי' צ"ט ו"ל אם קראו לו למוול את בן חבירו לא ילך ויחמול אחר כך ביחידות אלא יתפלל עם הצבור והוא חשבו יתין ממאח מילת בנים ומאח סנדקאות על"ה.

הגאון רבי ישראל שורוף שליט"א

ב"קהילת צאנז ביה"ד, דומ"ץ סבתה גוש שטובים, מוכי הוראה, שפי' הוראה, ו"ר"מ בישב"ג תורת שלמה זוטוהיל ירושלים [הערה זו לעילול נשמת אבי הנה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל]

נראה להעיר מעש"כ בערוך השלחן דחמלה מקדימין לברית מילה משום שהוא מה תורה, ומש"כ בשו"ת נודע ביהודה מהר"א קטא אורח חיים סימן מ"א לגבי קידוש לבנה שעובר וזמנה ומקרא מילה מה קודם, וכתב סוף התשובה ואין לומר דהא דתירי ושאינו תירי קודם היינו בשנים דרבנן או שניה דאורייתא משא"כ קידוש הלבנה ומקרא מילה מקדיש לבנה לגמרי דרבנן ומילה הוא מצוות עשה דדבר קבלה ועדיף מדרבנן וא"כ אף קדיש לבנה תירי מכל מקום יש להקדים למילה, ולע"ד דקריאת הלילה לאו מצוות עשה דדבר קבלה חייב קריאת היום דבמילה ימים נזכרים ומש"כ כתב ולא לילול, ועיין בתוס' ד"ע ג"כ שלא כתבו כן, ועיין מלא חייב לקרות מילה היינו מצוה דרבנן אבל לא נזמנו במבוללת אסתר, ומבואר מדבריו דמצוה דאורייתא אף שאינה תדירה הוא קודמת למצוה דרבנן, וא"כ הכא נמי ל"ל בנדון דידן מכיון דהמילה אף שאינה תדירה היא דאורייתא היא קודם לתפלה שכתב אברהם סימן ק"ק דלרוב פוסקים הוא מדרבנן, אולם ל"ל לפשט"כ שבאגת אריה סימן כ"ב דמצוה דרבנן מותר להקדים לפני מצוה דאורייתא, ואין בזה משום דתירי ושאינו תירי קודם מצוה דרבנן היא ירשת לגבי מצוה של תורה, וא"כ מותר להקדים תפלה דרבנן למילה, כיון דהוי רשות לגבי מצוה של תורה, אך עיין בטורי אבן גמליה דף י"ב ובלצ"ח ברכת כ"א כ"ב שלא כתבו כן, ועיין מלא חייבים עוד תירי אות ב' ע"ד הוהימין עוד תירי ע"ד תורה א"ה סימן הפט ובש"ח כללים אות ב' ל"ל דלכן הוסיף הערוך השלחן כולו מהעלה תדיר ויש בה הרבה מצוה ציצית ותפילין וקריאת שמע ותפלה, והיני' דלמעטא דתירי תליא בפתומתא הל"ל, ומש"כ בערוך השלחן שהרי מצוה לעשות סעודה וקודם התפילה לא יוכלו לעשות, צ"ב הא יכול לעשות הסעודה אחר התפילה, ואולי כוונתו על מיני תרגימא שנהוגים לטעום מיד אחר המילה.

מדוע עושים בברכת המילה מותר מה זה קשור אחד לשני

מה שהקשתם מדוע מזכירים בברכת המזון מצות ברית מילה ותורה מה זה קשור אחד לשני, ותרצתם.

הגאון משען אקראש שליט"א בני ברק מח"ס חיי משה

הרה"ג שמואל אריאל הכהן שורוף שליט"א בני ברק

נראה לצייין לרש"י ז"ל בברכות דף מ"ח ע"ב שכבר הרגיש בזה ז"ל שם, צריך שיזכור בה ברית בברכת הארץ שע"י ברית נחנה לאברהם בפירשת מילה ונתתין לך ולזרעך אחריו את ארץ מגרתי ע"כ.

הרה"ג יואל אברהם מושקוביץ שליט"א כולל סאטמאר בית שמש

נראה לתרץ בדרך נפלאה ע"פ מה דאיתא במהר"ש פרומי הביאו החיד"א בראש חוד' פ' תצוה ו"ל תנא דבי אלוהו זוטא פ"ט שיעקב ועשו חלקו בשני עולמות יעקב נטל עולם הבא ועשו נטל עולם הזה וקשה דלפי' אז אין מצאנו ידיו ורגליו לעשות חיל ולאכול חלב הארץ והלא יאמרו גזל הוא בידיו כי שייך כולו לעשו, והתירוץ כי אמרו חז"ל שבת פ"ה תנאי התנה הקב"ה במעשה בראשית אם יקבלו ישראל התורה אתם מתקיימים ואם לאו אני מחזיר אתכם לתורה ובהוה אז אלאמלא קבלו ישראל את התורה מוט התמוטטה הארץ ונמצא העולם אבד וכאשר באו ישראל וקבלו התורה קיימו הארץ ונולאה וקמ"ל ב"ם כ"ד הדמציל מוזוט של ים ומשלתותיו של נהר הרי אלו שלו, והנה איתא בגמ' דהיי"ט ג"א גדולה מילה שאמלמלא היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר בה אמה' ה' אם לא בריתי' ומום ולילה קתות שמים וארץ לא שמימי. נמצא דגם בזכות ברית מילה מותר להנות מעולם הזה מידן המציל מוטוט של ים, לפי' אז אתי שפיר דנשכח לכרך ברכת המזון יש קשיא אף היה מותר להנות מעולם הזה היה שייך לעשו, ולוה יש חיוב להזכיר בברכת המזון ברית ותורה דרך ע"י זה של נזכות להנות מעולם הזה מידן המציל מוטוט של ים הדרי' אלו שלו.

האם אסור לדחות ברית מילה לאחר חצות כדי שיהא ברוב עם הרבה אנשים

האם אסור לדחות ברית מילה לאחר חצות כדי שיהא ברוב עם הרבה אנשים

הרה"ג יצחק יעקב גוטליב שליט"א מח"ס 'עקבות יצחק' ביה"ד עילית

נראה להעיר דאשר בעל 'החידושי הר"ם' זע"א, דברוב עם דוחה עיניו זריזין מקדימין בברית מילה וכותב דבודאי שלא שייך לומר, דיש אסור לדחותו לאמצעיתו של יום וכד' הובא בלוקיט' הר"ם בסוף פ"ר פ"ק ד' הבח"ח שמעון הלבירשטיין שליט"א בית שמש

נראה לצייין דבש"ת תשובות ותהנות מהר"ם שטובין שליט"א ח"ב סי' תפ"ח כתב שאפשר וטוב לאחר הברית כדי שהיה קהל רב

האם מותר להמתין למוול אחרי חצות כדי שהמוהל יהיה איש צדיק

מה שהבאתם מספר מספר מכתב סופר לאסור להתמתן למוול אחרי חצות כדי שהמוהל יהיה איש צדיק.

הרה"ג נפתלי ססלר שליט"א מאנסי בית המדרש שפע חיים צאנז

נראה להעיר, דיש לצייין לדברי הרמ"א יור"ד סי' רס"א ומקורו סטור באור ורוע ח"ב, סי' ק"ז אות ג' שיהיה אחר מוהל ובעל ברית היותר טוב וצדיק, וא"כ הרי זה היורד במצוה שהמוהל יהיה צדיק, ובשביל היורד מצוה הרי פסק הרמ"א א"ה סי' ת"ב סי' ת"ב ומקורו בתרומת הדשן סי' ט"ה דמותר לאחר המצוה, ולכן מותר להתמתן מקדש את הלבנה עד מוצאי שבת. ואכן הרה"ק בעל חידושי הר"ם ז"ע השיב כן לשאלת הרה"ק בעל תורת אמת ז"ע שאין חשש בזה, והיא לו נדפסה בספר מאיר עיני הגולה ח"ב ספ"ב לו וכן נהגו בעדות החסידים לדורותיהם.

האם צריך להמתין על האב ביום השמיני במילה בנו אם האב מתאחר

מה שחקרתם האם צריך להמתין על האב ביום השמיני במילה בנו אם האב מתאחר, והבאתם את דברי הערוך השולחן שאין ממתניין לאב, אלא מלין אותו מיד, דשהויי מצוה לא משהינן.

הגאון משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה להעיר מדברי הערוך השולחן בעצמו שכתב קודם לכן בהיפך סימן רס"א סוף ה' אין מלין בנו של אדם ביום השמיני שלא מדעתו שהרי מצוה דידיה הוא לא מביעיא אם הוא בעצמו יכול להיות מוהל אלא אפילו אינו מוהל הרי יעשה מוהל את שליח ושליח כמותו ואפילו אם עברו כמה שעות ביום ולא מלין אלא דמצוה לרזו א"ה צ"ל למילה מ"מ לא מפני זה נמול שלא מדעתו אלא כי עבר היום, והרה"ב ז"ל בפרו' ספרו שו"ת אז נדברו ח"ב סי' ט"ה ביאר דהא דכתב דאין ממתניין מירי כשש ספק אם יבא, אבל אם האב יודע מהמילה וברור שיבא ביום השמיני צריך לחכות עליו ולא משגיחין על שיהיו מצוה שמצות מילה על האב הוא מעיקר המצוה ולא כהיורד בעלמא. והוסיף, דגם לאחר חצות יש לחכות אם יבא מלין לפני הערב. מיהא אם האב הודיע שלא יבא עליו אף שיבא בודאי ביום השמיני אין מחנין עליו דהוי כעשה שליח. וכ"כ הרה"ש דבליצקי בספרו את שלום סי' רס"ה סוף ה' דלא מביעיא דאם האב בעצמו מוהל דיש להמתין יותר ויותר מחצות אלא אפילו אם אינו מוהל ל"כ ראה להמתין גם אחר חצות כל שיש עוד שעות למוול ביום בריחה, ודלא כתוב בספר כורת הבריה בסי' רס"א דגם היכא ששלח האב שלא ימולו וימוניו עליו עד שיבא, ופסק שלא ימתניו יותר מחצות היום, דליתא.

האם יש לטבא יותר חיוב למוול את נכדו משאר אדם

מה שחקרתם האם יש לטבא יותר חיוב למוול את נכדו משאר אדם. והבאתם השו"ת רע"א ח"א סי' מ"ב שאומר שיש לטבא חיוב למוול את נכדו.

הרה"ג יעקב ישראל מיינזר שליט"א לונדון

יש להעיר שהרי איתא בשו"ע יור"ד סי' רס"א שאם לא מל האב את בנו שהב"ד חייבים למולו ולא הסבא, ע"ש. אלא מדויק בלשון הרמ"א שנתנון הוא מי מבקר ברכת להכניסו בברית של א"א, ומביא דמיעקר הדין ראוי כולם רוצים להחזיק את התינוק, אחד בסנדקאות אחד בעמיהה מוהל דיש להמתין יותר ויותר מחצות אלא אפילו אם אינו מוהל שו"ת ד"ב: יזכרו דעלייהו מוטל מלא אלא אומרים שהתפוס התינוק יבקר להכניסו משום שהוא כמו שליח ב"ד. ועל זה אומר הרמ"א שאין האב יש עליו יותר חיוב לכרך ברכת להכניסו משום שיש לו חיוב גמור ללמד נכדו תורה, וברכת להכניסו קאי על חיוב ללמדו תורה, כמו שבהבאת.

מדוע מברכים בברית מילה בשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים

מה שהקשתם בשם ה"ט על הא דקמ"ל יור"ד סימן רס"ה, ומקורו בגמ' שבת קל"ז דמילה מברכים כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים מה מיוחד במילה שאנו מברכים שכן יהיה בתורה לחופה ולמעשים טובים, והבאתם תירוץ נפלא בשם כ"ק מרן האדמו"ר מויניץ בית שמש שליט"א שבברית כולם רוצים להחזיק את התינוק, אחד בסנדקאות אחד בעמיהה מוהל דיש להמתין יותר ויותר מחצות אלא אפילו אם אינו מוהל שו"ת ד"ב: יזכרו דעלייהו מוטל מלא אלא אומרים שהתפוס התינוק יבקר להכניסו משום שהוא כמו שליח ב"ד. ועל זה אומר הרמ"א שאין האב יש עליו יותר חיוב לכרך ברכת להכניסו משום שיש לו חיוב גמור ללמד נכדו תורה, וברכת להכניסו קאי על חיוב ללמדו תורה, כמו שבהבאת.

הרה"ג בני נחמן לנדסמן שליט"א קרית חסידיים בית שמש מח"ס נשיח בחוקך

נראה להוסיף ולבאר ע"ד זה כן יכנס למעשים טובים שכולם ירצו להיות שותף ולתורם לעניני מעש"ט שעוסק בהן או שכל הגמ"חיים ירצו לתת לו הלוואות או שיקבלו ערבות שלו. וכדו'.

הגאון נפתלי הכהן רבינוביץ שליט"א חזמ"ג ברחובות

נראה עוד לומר ב"ה בדרך צחות, עתה כשיש גזירת הגיוס לצבא רח"ל, הכוונה כשם שנכנס לברית, והיא לא פטור מהצבא, כן יכנס לתורה, והיה לו פטור מהצבא, "ולחופה", שיהיה לו פטור מהצבא, ולא יעצרו חתן באמצע השבע בברית, כמו שהיה שבוע שעבר, "ולמעשים טובים", גם אם לא זכה ללמוד בבבול, יהיה לו פטור מהצבא, כמו שהורו הרבנים שגם מי שלא זכה ללמוד בבבול, שלא ילך לצבא, כדי שימשך ללכת בדרך הכוונה בשיעור שמים ולעשות תמיד רק מעשים טובים.

האם אבי חבן אסור לעשות מלאכה ביום הברית כיון דחייא יו"ט אצלו

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים האם אבי חבן אסור לעשות מלאכה ביום הברית כיון דחייא יו"ט אצלו

הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א ליקווד מחבר ספר 'אצרות חיים' על מסכת ברכות ראש סולל בעיית דל

נראה להעיר, דהרמ"א סימן ק"ה סוף א' כתב דכשיש שני בעלי ברית מותר להוסיף ויחבר ויודע להחליט על כיון דהוי יו"ט שלחן, והקשה הפ"ח דהוי יו"ט רק לענין סעודה אבל אינו יו"ט עבור שיהא אינו אסור בעשיית מלאכה. אמנם המאמר מרדכי דהוי אסור בעשיית מלאכה א"ש דברי הרמ"א לומר דכיוולן לקרות ד' עליות לאבדו.וכן בינונה אחר שעשו תשובה שוב נהיה מקום לקיימו.

מדוע בנה נח תיבה כדי שבני דורו יחזרו בתשובה הרי לא עזר תשובה לגוי על עבירות ששעה

מה שהקשתם בשם אחרונים מדוע בנה נח תיבה כדי שבני דורו יחזרו בתשובה הרי לא עזר תשובה לגוי על עבירות ששעה, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג דוד יצחק קריטנברגר שליט"א קרית יובל ירושלים

נראה לתרץ, כשגוי עושה עבירה מגיע לו עונש על עונו, ולא תועיל לו תשובה בזה.אולם יש מצב שמקום מסוים בעולם מרבה חטאים, עד כדי שחובה לאבדו מן העולם.הזה כמובן דאי הבורא יחברך ויודע להחליט על מצב זה.ולדוגמת דור אנוש, דור המבול, סדום ועמורה והעיר גיננה.וכאן דהוי מועילה תשובה, שאינה מתקנת את החטאים שעשבר, אך ודאי משפיעה על המקום שהמקום הייום אינו מקום שחובה לאבדו, שכן הוא חזק להיות מקום טוב ותקוולוכן אז דור המבול היה מתקן מעשייו, העולם היה מקום טוב וזה היה סיבה לאבדו.וכן בינונה אחר שעשו תשובה שוב נהיה מקום לקיימו.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הגאון משה יצחק טעמפא שליט"א
רב קהל חסידים ירושלים
ליזכוי רבבות
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
שלוחא דרבנן
מסור לכלל ולפרט
הרב משה גנזל שליט"א
מנכ"ל מוסדות צאנז בית שמש
לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
העומד לימין המערכת בכל עת
הרב שמואל טעסלר שליט"א
ירושלים
ליזכוי רבבות
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב יעקב נח רוקח שליט"א בני ברק
לרגל שמחת הברית לנכדו
כרב אלכסנדר נ"ו
בן לבנו הרב חיים יצחק מנחם שליט"א
חתן ידידינו הרב חיים יהודה קליין שליט"א
בנו של ידידינו הרב מנחם שליט"א בני ברק
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
החברותא היקר
הרה"ג יוסף וייס שליט"א
קרית בעלזא בית שמש
לרגל שמחת אירוסיו בתו תח"ל במז"ט
עב"ג הבה"ח המופלג בתויר"ש
כמר יהושע אדלר נ"ו מבחירי ישיבת בעלזא
בנו של ידידינו הגאון ירמיהו אדלר שליט"א
דומ"ץ מחזיקי הדת
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב מאיר צבי לנדא שליט"א
ירושלים
ליזכוי רבבות
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו